

Elektroninio verslo plėtros tendencijos ir būklė Lietuvoje: verslo požiūris į nacionalinę kortelę

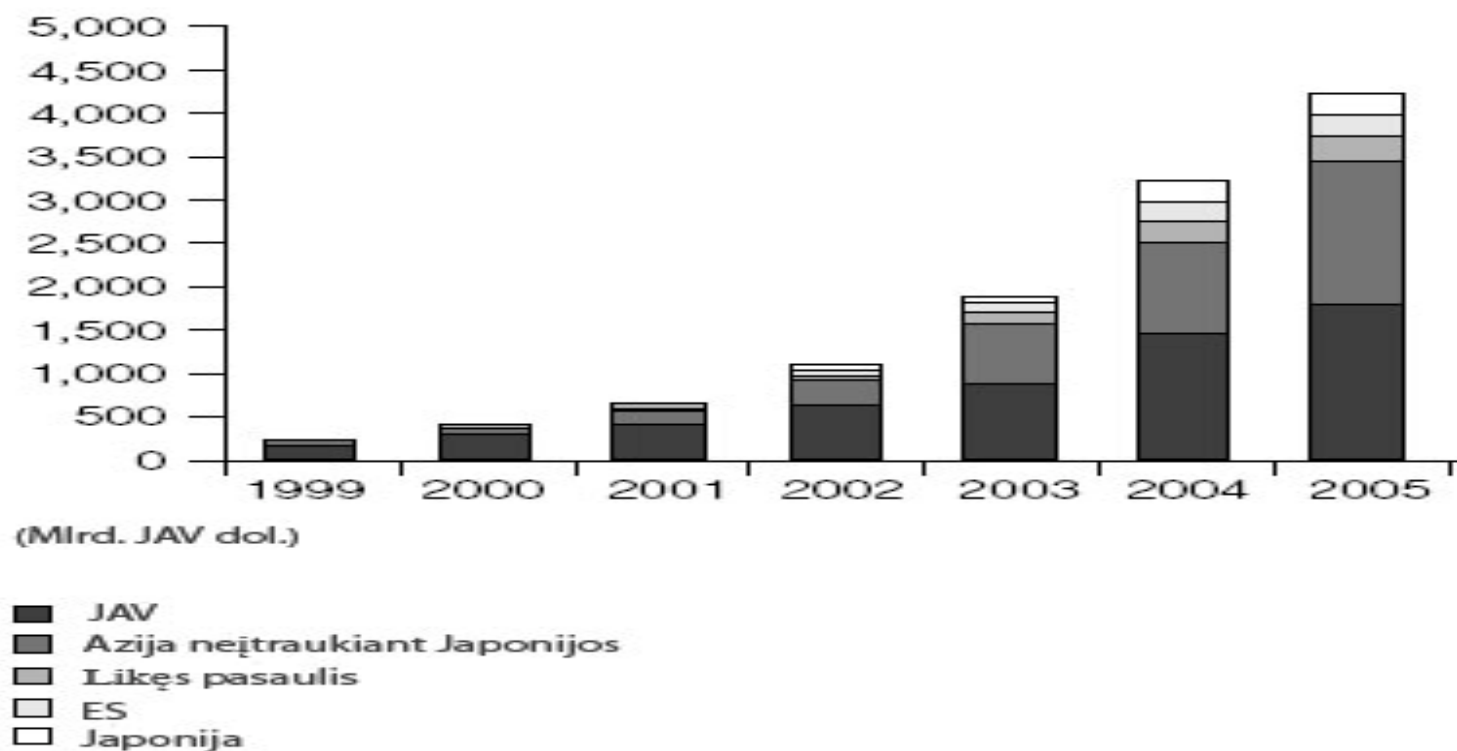
dr. Albinas Bačiliūnas
Infobalt e-kortelių komitetas
BMG consulting

2008 02 15

Pristatymo turinys

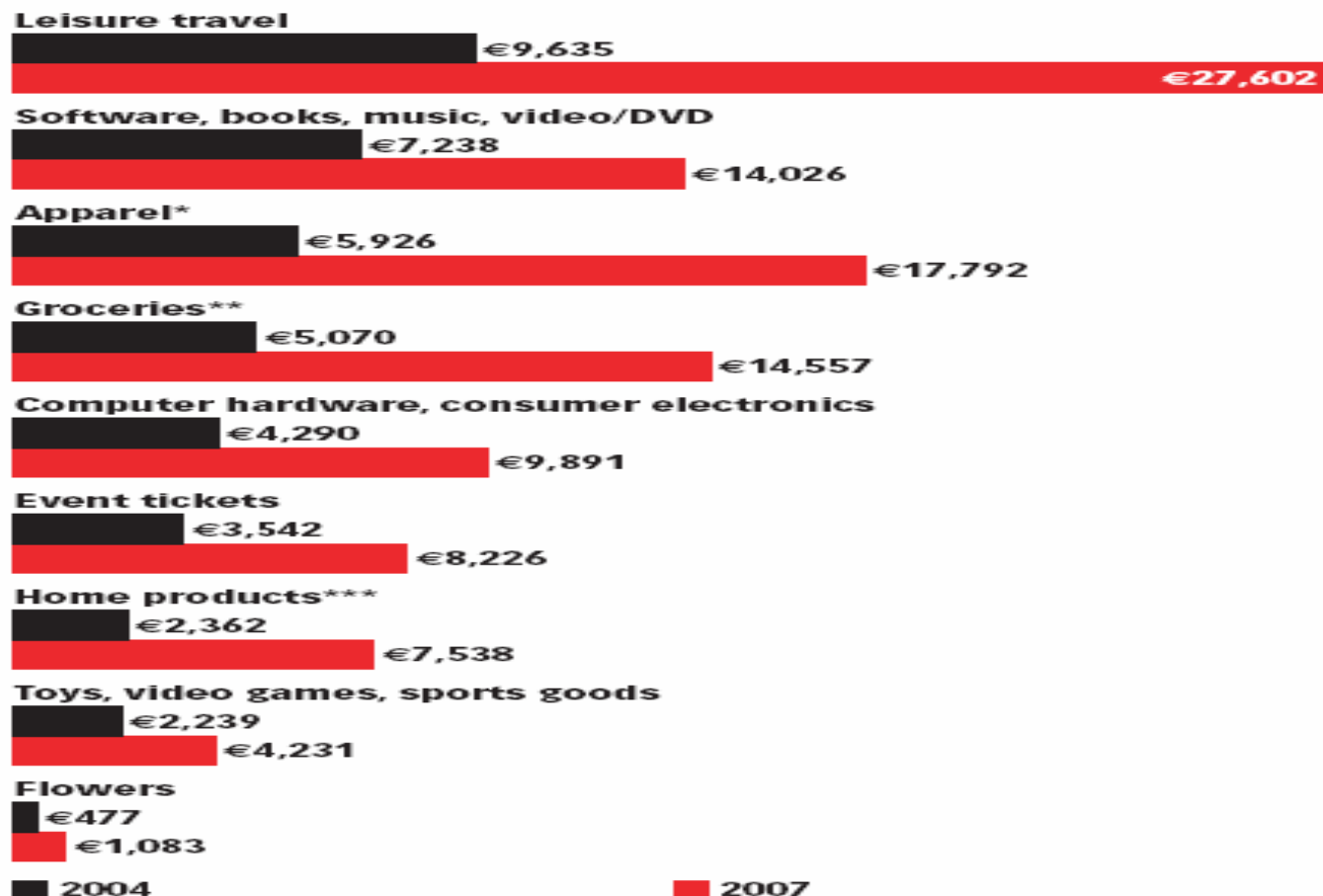
- 1. Kur juda e-verslas pasaulyje*
- 2. Kur mes norime būti*
- 3. Ką jau turime*
- 4. Ka galime padaryti*

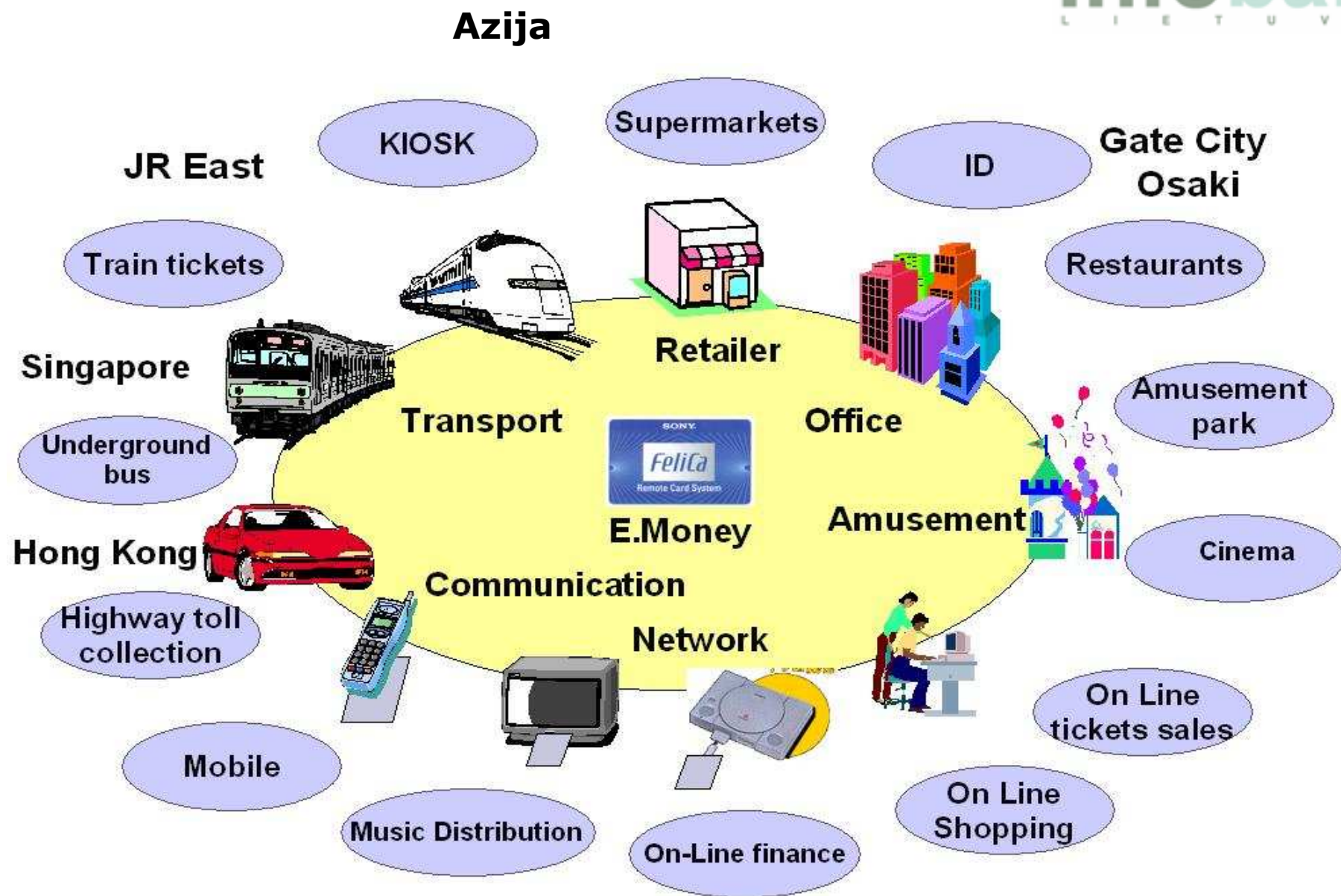
E-verslo dinamika pasaulyje

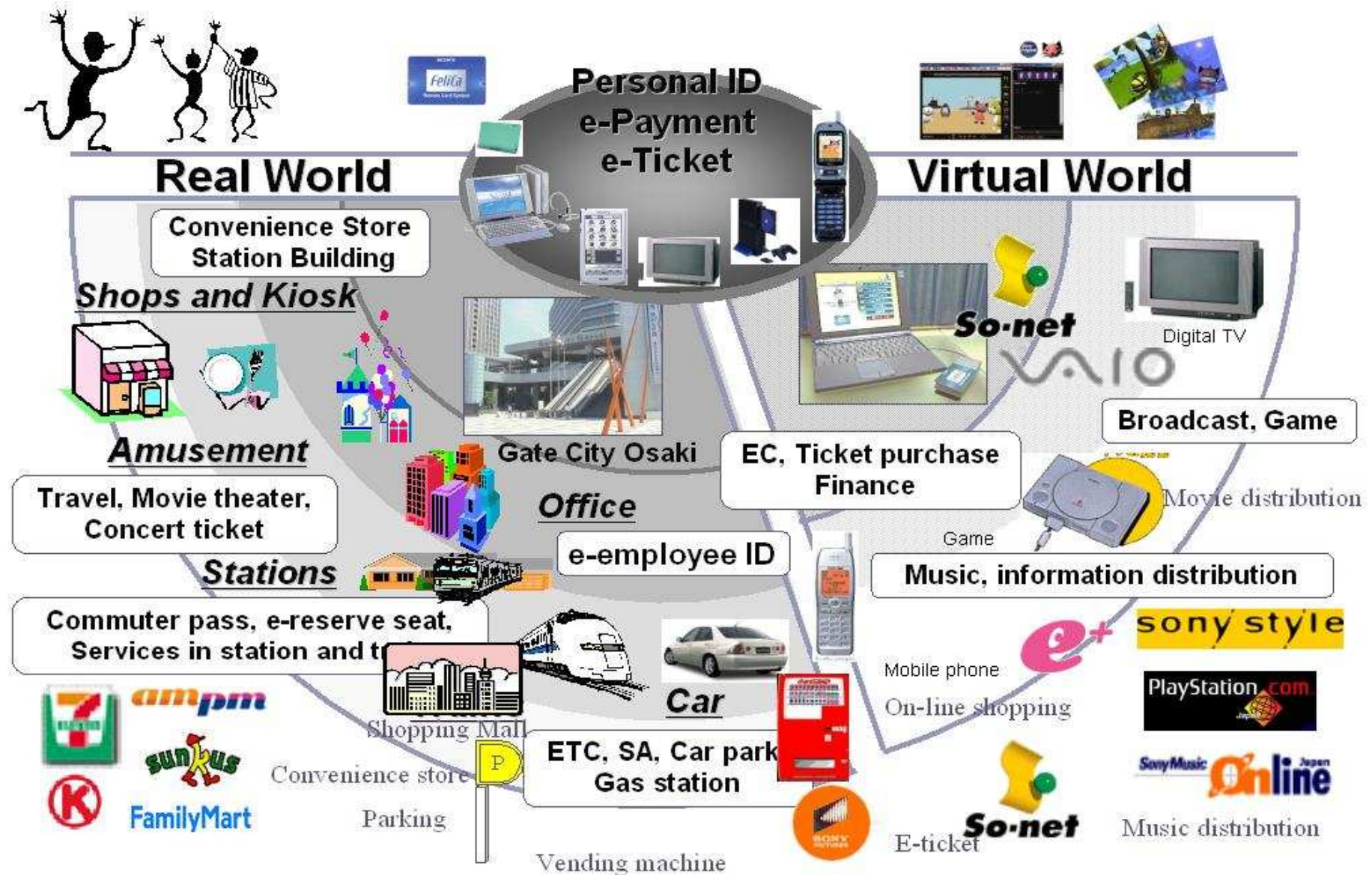
E-paslaugų sritys ir jų dinamika

Online Retail Sales In Western Europe, by Category, 2004 & 2007 (In millions of €)

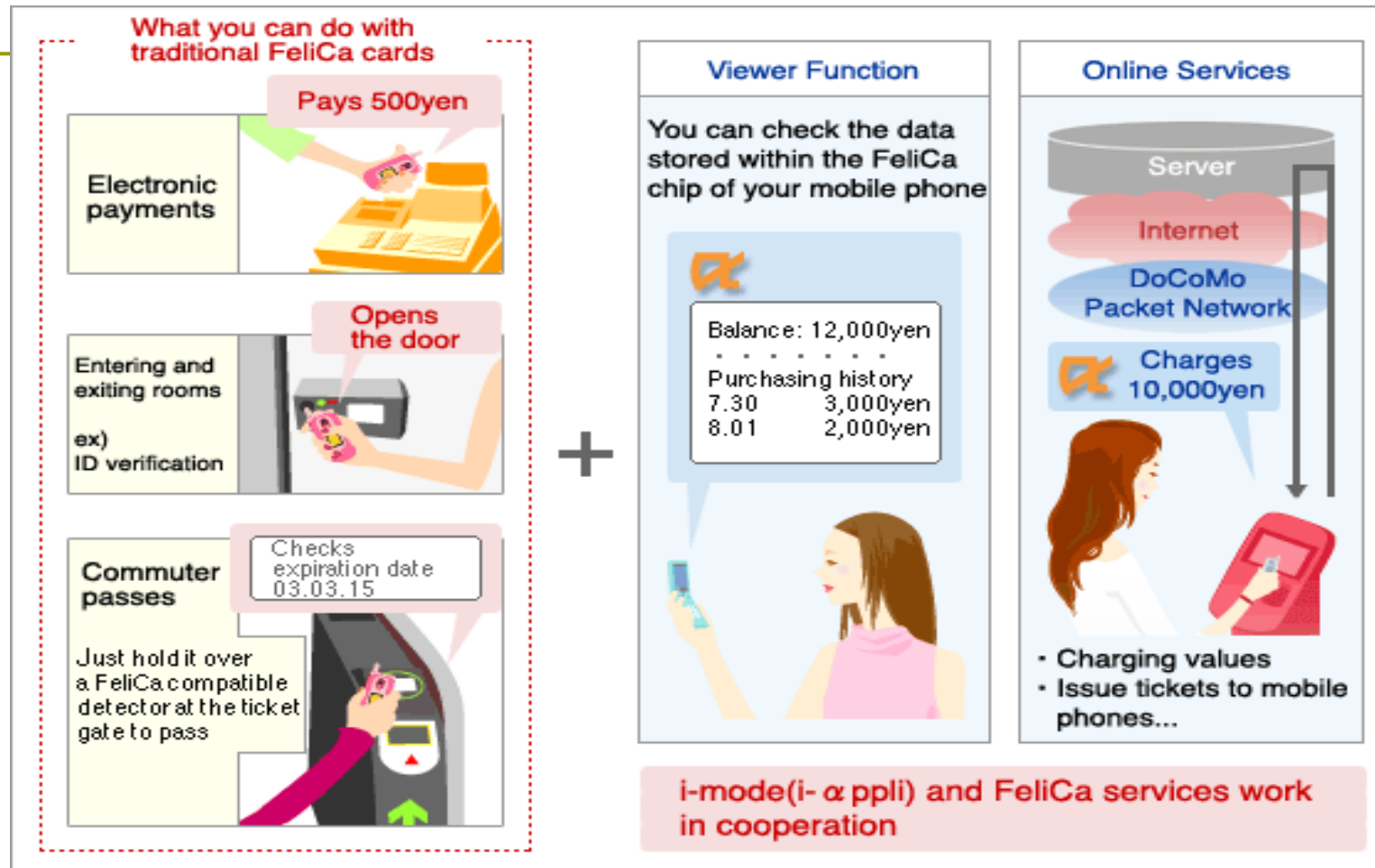

SONY

Mobili piniginė Japonijoje

Mobilus operatorius DoCoMo 40 mln. i-mode vartotojų,
kurių 10 mln. telefonų su i-mode

Mokinio kortelė Singapūre

Student selects
@ kiosk

Student places
card @ stall's
reader

Stall vendor
confirms
orders

Transaction
approved

Menu page

E-telligent
Canteen

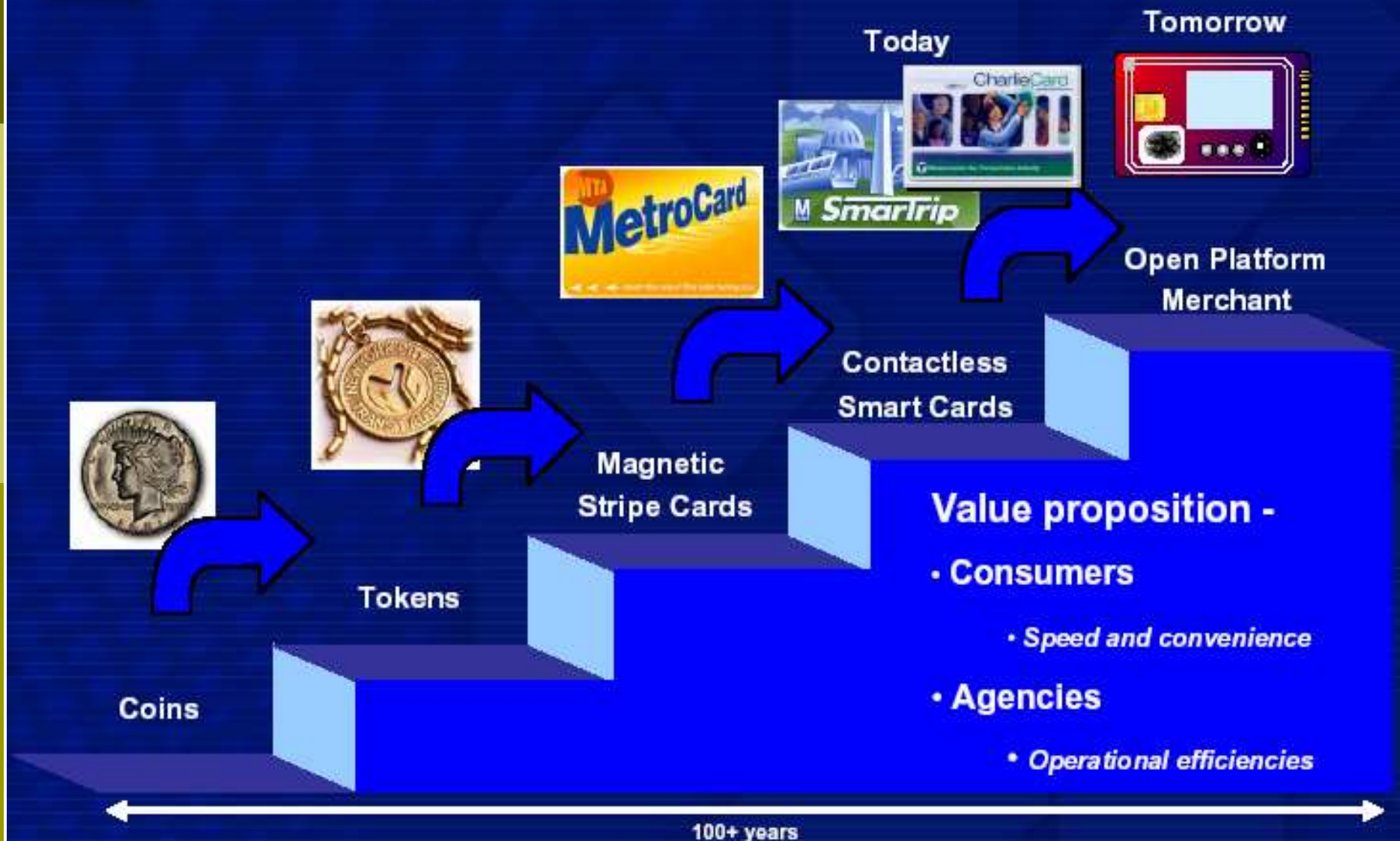

Confirmation page

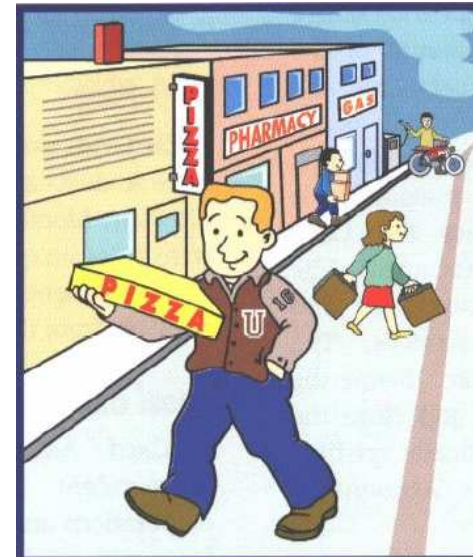

Evolution of Transit Fare Payment in US...

Laisvalaikio kortelė

MUSIC CDs

TELEPHONE

FOOD

CLOTHING

BUS

CAR

VIDEO RENTALS

TICKETS

ICE CREAM

BEAUTY/BARBER

PHARMACY

HOTELS & MOTELS

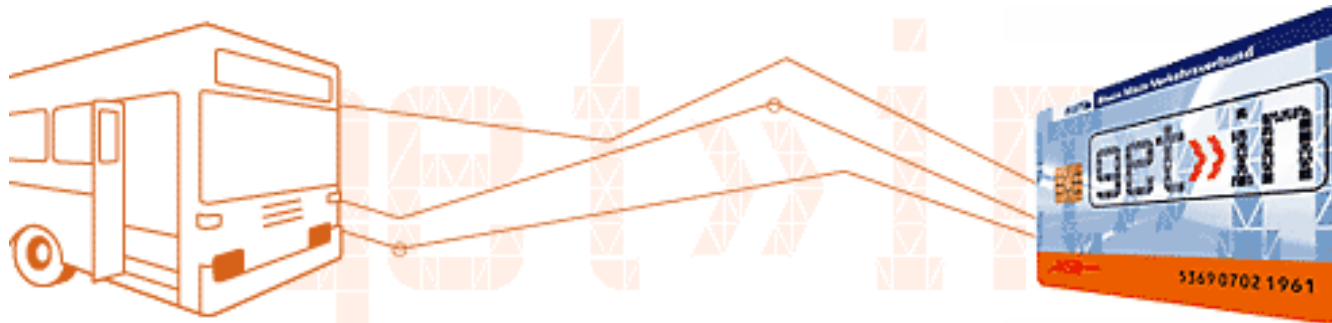

TRAVEL

FINE DINING

Vokietija, Hanau

Prancūzija, Kanai

*200 mobile phones Samsung D500
Terminals Ingenico 5100*

Panaudojimas:

Parduotuvės - Monoprix
(supermarket), Galeries Lafayette
(department store), Groupe LaSer
Chains;

Automobilių parkavimas

Turistams servisas – informacija
apie pastatus, paveikslus, muzikinės
melodijos.

Stadionai, arenos

- ❑ *Kortelės funkcijos:* renginio bilietas, parkavimo leidimas, mokėjimas rūbinėje, už maistą, gėrimus, dovanų kortelė.
- ❑ Stadiono apyvarta išauga 15%, įdiegus korteles.
- ❑ Aptarnaujant grynais pinigais užima 40 sek., o kortele tik 1,5 sek.
- ❑ Pinigai kortelėse iki išleidžiami guli operatoriaus sąskaitoje.
- ❑ Miunchene apie 700 000 kortelių, žmonės "pamiršta" po keletą Eurų.
- ❑ korteles duodamos už dyka, pametus reikia mokėti 5-6 €.

JAV, Atlanta

NEWS RELEASE

*200 mobile phones NOKIA 3220
150 Terminals Vivotech
Bankas Chase, Visa USA*

Panaudojimas:

PHILIPS arena – bilietai į varžybas

Automobilių parkavimas

Parduotuvės – sumuštiniai,
dešrainiai, riešutai

Ofisai, viešbučiai

- Kortelės funkcijos:
 - leidimas parkuoti, įėjimas į pastatą, patalpą, PC, Internet
 - mokėjimas už maistą, kavą, gėrimus, dovanų kortelė

batterie powered
with 30.000
cycles autonomy

Prekybos centrai

- Kortelės funkcijos:
 - keliskart greitesnis atsiskaitymas (nereikia skaičiuoti nei klientui, nei pardavėjai , nereikia parašo ir autorizavimo);
 - nuolaidos prekėms ar paslaugoms (pvz.,apmokėti parkavimą);
 - dovanų kortelės;
 - parkavimo leidimas, apmokėjimas rūbinėje, už maistą, gėrimus.

E-turinio pardavimas

- Nuotolinis pirkimas (namuose, darbe, interneto kavinėse)
 - bilietai į renginius;
 - transporto bilietai;
 - filmai (VoD), muzika, naujienos, horoskopai ir t.t.;
 - žaidimai;
 - dovanų kortelė.

EK stiprina Europos kino, muzikos ir žaidimų pramonę

(2005 m. 1,8 mlrd. EUR - 2010 m 8,3 mlrd. EUR)

Siekdama šio tikslo ES daugiausia dėmesio nusprendė skirti pagrindinėms veiklos sritims :

- ❑ **kūrybinio turinio prieinamumui**: platintojus siekiama skatinti daugiau turinio teikti internete;
- ❑ daugelyje teritorijų galiojančioms **autorių teisių licencijoms**: siekiama gerinti galiojančią licencijų išdavimo sistemą ir labiau informuoti teisių turėtojus apie komercinę daugelyje šalių galiojančių licencijų naudą;
- ❑ **skaitmeninių teisių valdymo sistemoms**: didinti skaidrumą, kad vartotojai būtų tinkamai informuojami apie galimus parsisiųsdinamo turinio naudojimo apribojimus;
- ❑ **teisėtiems pasiūlymams ir piratavimui**: siekiama kovoti su neteisėtu autorių teisių saugomo turinio išsiuntimu bei parsisiųsdinimu, piratavimu ir neteisėtais rinkmenų mainais.

Nokia Field Force Solutions

Use Example: Meter Reading

ID Card

Electricity Meter

Network

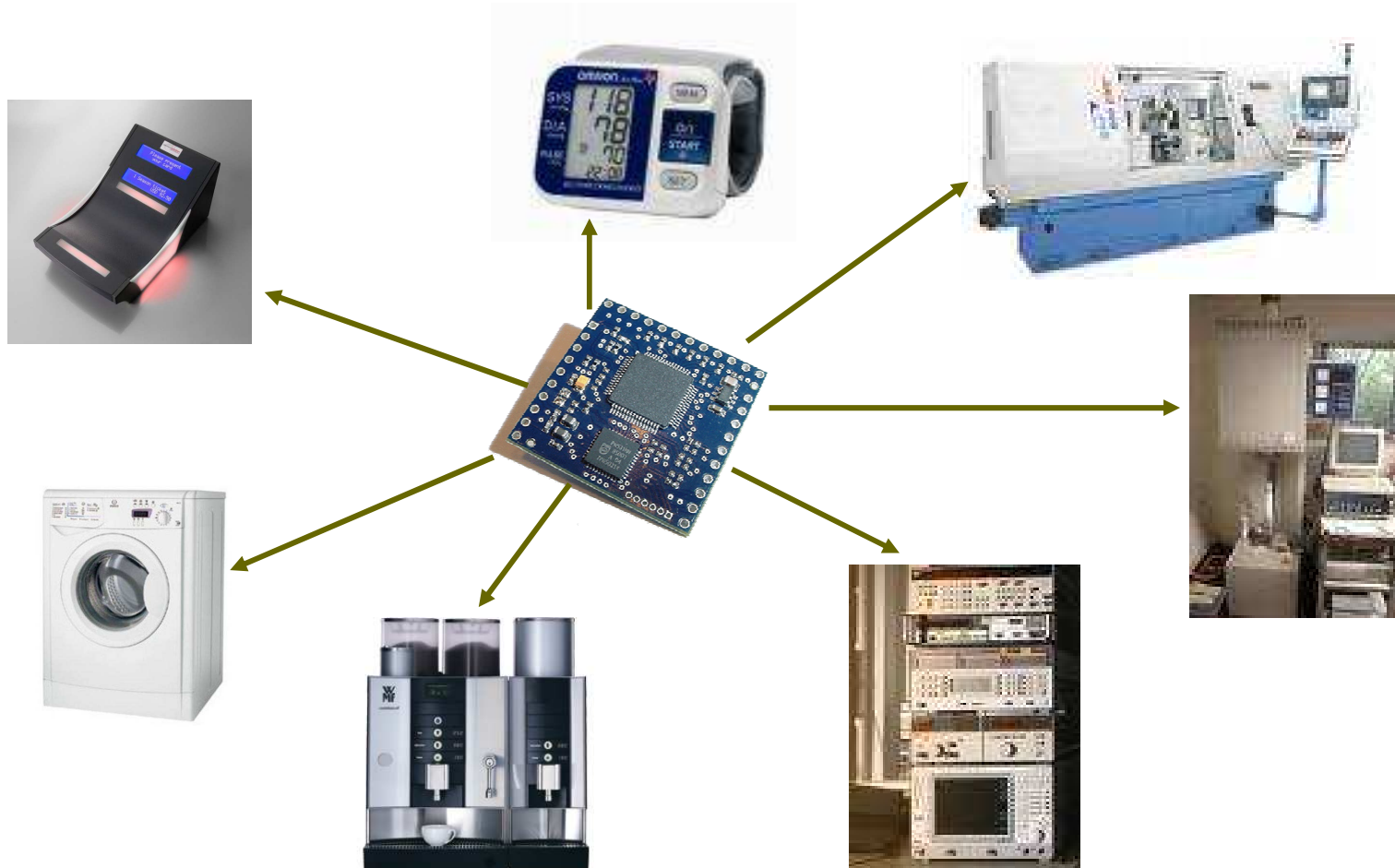
Server

Please touch the tag on the ID card to start the work shift.

You can also manually start Service Simon from the Applications Menu.

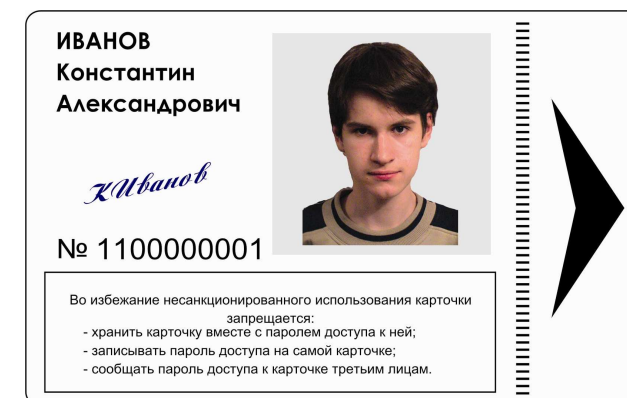
PM Arygon NFC/Mifare® Reader Modules Application

NFC Core Version (Hardware/Technology Transfer), Systemintegration via RS232/UART Interface!

Социальная карта Челябинца

- ❑ Банковское приложение «Золотая корона»
- ❑ Карта графически персонифицирована
- ❑ Получение ЕДВ, субсидий ЖКХ
- ❑ Оплата комм. услуг, получение зарплаты
- ❑ Электронный пропуск на предприятие
- ❑ Льготное питание в столовых

Pagrindinės kortelės funkcijos

- Asmens identifikavimas** e-erdvėje (registracija įstaigose, mokykloje, internetinis balsavimas)
- E-piniginė** (apmokėjimas už važiavimą viešuoju transportu, parkavimą, maisto prekių parduotuvėse, kavinėse bei gėrimų, užkandžių, smulkių prekių automatuose, už muzikos, filmų persiuntimą internetu);
- Papildoma informacija** (informacija apie žmogų, nuolaidų sistemų realizavimas)

Kortelės ir jų analogai

Revoliucija !?

Viskas viename !

Pinigai, kortelės, rakštai

Pasaulinės kortelių tendencijos

(pagal funkcijas, apsaugos lygį bei vartojimo dažnumą)

▣ valdžia

- ▣ Pasas, tapatybės kortelė, Sodra pažymėjimas,
- ▣ pažymėjimai (socialinis, valdininko, vairuotojo, pensininko, studento)

▣ bankai:

- ▣ Stambiom sumoms (su PIN arba parašu -VISA, Masercard)
- ▣ mažoms sumoms (be parašo ar PIN – PayPass, VisaWave)

Verslas:

- ID (patalpos, PC)
- mikromokėjimai (renginiai, gėrimų automatai, parkingas)
- bilietai (transportas, renginiai)
- Nuolaidos (parduotuvės)

Pasaulinių tendencijų apibendrinimas

- ❑ Kanada paskelbė e-paslaugas prioritetine šalies plėtros kryptimi;
- ❑ Estija įkūrė savo ambasadą “Second live”;
- ❑ Anglija paskelbė “Smart way “ programą ir sukūrė nacionalinę e-paslaugų sistemą ITSO, kuri bus padėta diegti 2008 balandį;
- ❑ e-verslas pasaulyje stipriai auga;
 - ❑ SONY ir PHILIPS įkūrė bendrą įmonę “Moversa”;
 - ❑ Nokia investuoja į “Inside contactless” ir “Vivotech”;
- ❑ Transporto aplikacijos vystosi:
 - ❑ “į plotį” (Frankfurto regionas 900 stotelių, Olandija 10 transporto kompanijų visą šaliai);
 - ❑ “gilyn” (daugėja paslaugų – Londons, Turkija, JAV);
 - ❑ “mobilėja” – mobilūs telefonai, SIM ir SD kortelė.

Pristatymo turinys

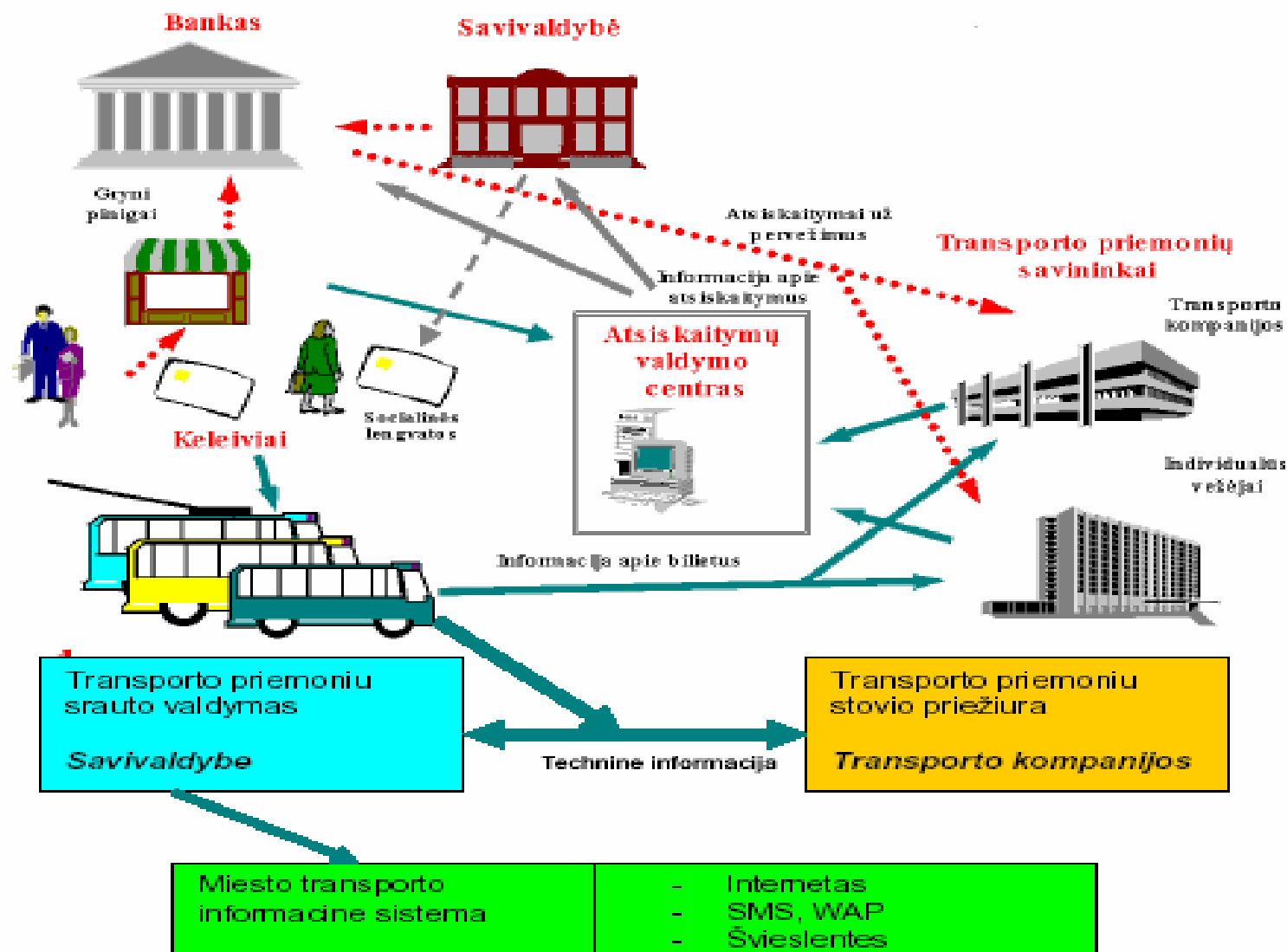
1. Kur juda e-verslas pasaulyje
2. Kur mes norime buti
- 3. Ką jau turime**
4. Ka galime padaryti

Esamos kortelės

1. Asmens tapatybės kortelė
2. Bankinės (VISA, MasterCard etc)
3. Darbuotojo (registracija darbovietėje)
4. Degalinės (Statoil, Neste, Lukoil etc)
5. Nuolaidų (Laisvalaikis, Ačiū, KIKA etc)
6. Parkingui
7. Taksofonui

Nepatogu vartotojui, brangu tiekėjui

E-bilieto sistema

E-recepto kortelės funkcijos

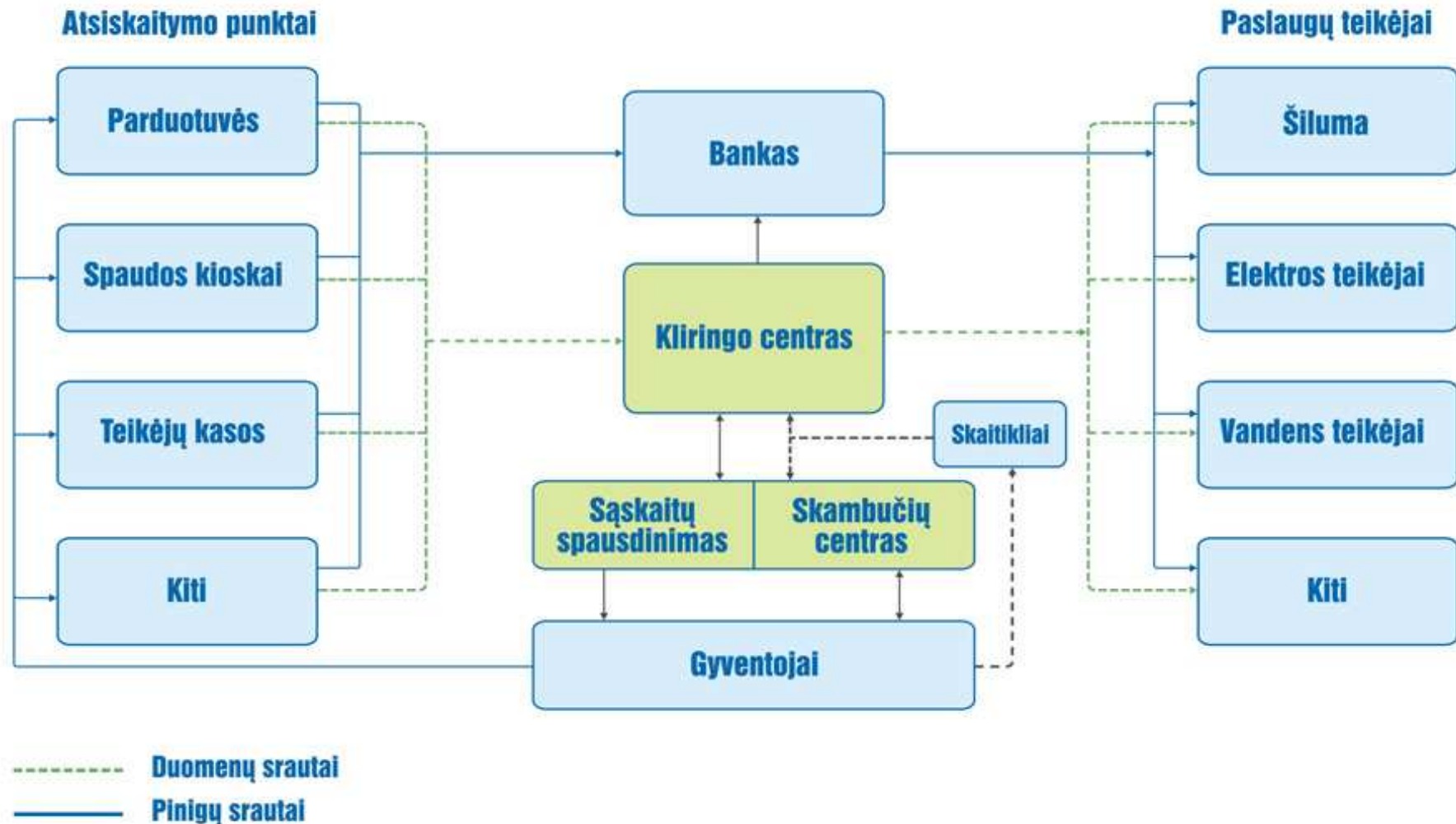
- **Identifikuoja pacientą**
 - Pas gydytoją – atverčiant ligos istoriją, išrašant vaistus;
 - Vaistinėje – išduodant vaistus, skaičiuojant lojalumo nuolaidas.
- **Identifikuoja gydytoją**
 - prieiga prie elektroninės paciento kortelės
 - prieiga prie medikamentinio gydymo istorijos
 - kompensuojamųjų ir receptinių vaistų paskyrimas ir išrašymas nereikalaujantis papildomų pašalinių veiksmų (lipduko klijavimo, parašo, spaudo)
- **Talpina savyje receptą su gydytojo parašu**
 - Gali būti naudojama vietoje kompensuojamų vaistų paso
 - Nereikalauja asmens dokumento su nuotrauka
 - Veikia be tiesioginio ryšio su centrinėmis duomenų saugyklomis (VLK ir pan.)
- **Saugo savyje kritinę informaciją apie pacientą**
 - Kraujo grupė, lėtinės ligos, vaistų kontraindikacijos

E-paslaugos turizmui

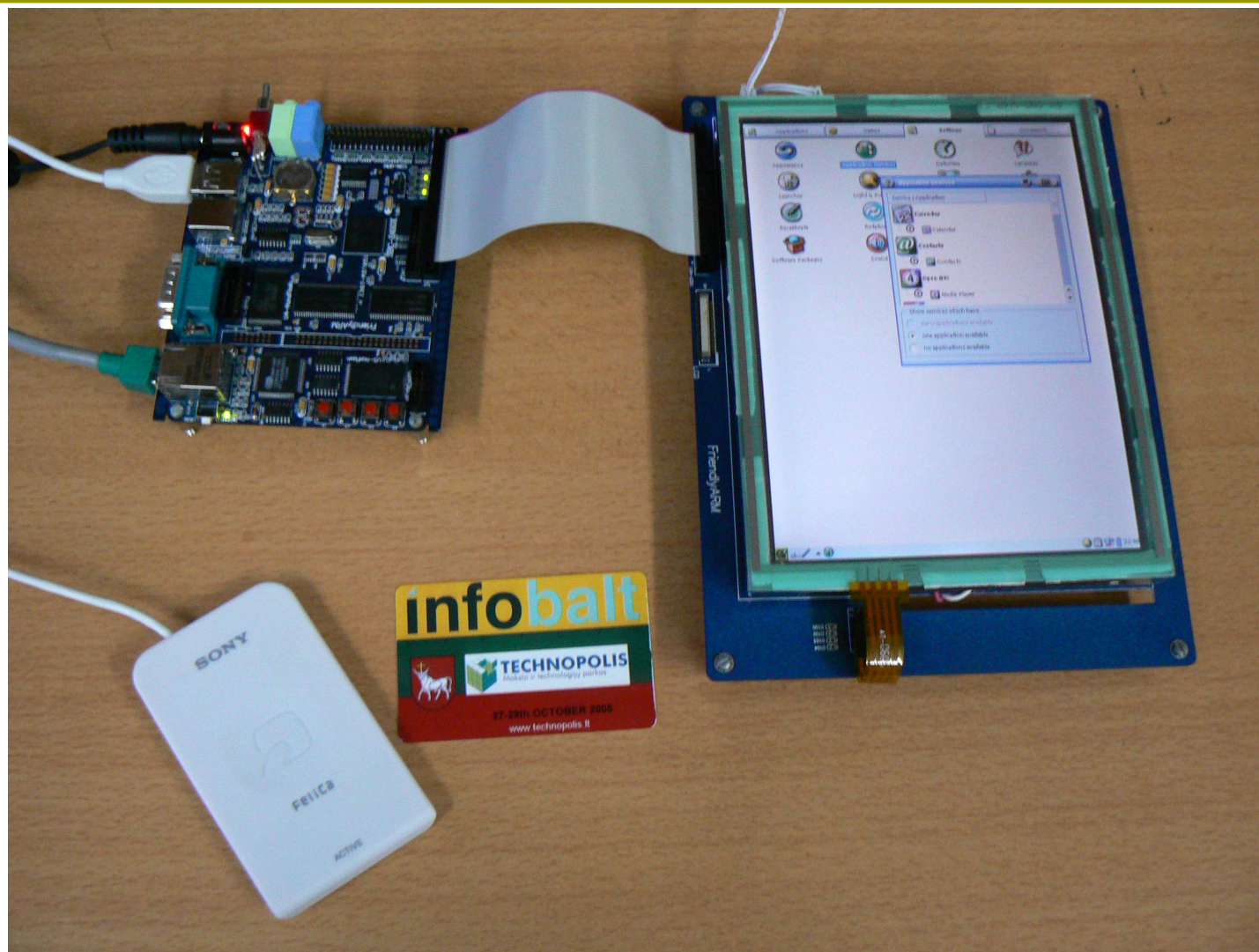

Kelionių planavimas ir užsakymas internetu, turisto kortelė atsiskaitymui už viešąjį transportą, muziejų lankymą, nuolaidos kavinėms ir viešbučiams, pramogoms

Bendros sąskaitos sistemos veikimo principas

Set Top Box prototipas

Buitinės video platformos funkcijos

- ❑ Televizija MPEG 4;
- ❑ Papildoma tekstinė ir grafinė informacija (naujienos, reklama, TV programos, svarbūs pranešimai);
- ❑ Balsavimo ir reitingavimo funkcijos;
- ❑ Mokėjimai už paslaugas per elektronines korteles;
- ❑ Videožaidimai;
- ❑ Pokalbiai ir videokonferencijos;
- ❑ Muzikos įrašų ir filmų pirkimas ;
- ❑ Video įrašų formavimas;
- ❑ Pastatų apsaugos funkcijos.

Miestiečio kortelės funkcijos

Transportas (laikini ir kartiniai bilietai, apmokėjimas už automobilių parkavimą);

Sveikata (e-receptas, kritinė informacija apie asmenį, naudojamus vaistus ir kt., identifikavimas registruojantis pas gydytojus internetu);

Švietimas, kultūra (mokinio (studento, pensininko) pažymėjimas, turisto kortelė, bilietai į renginius, greitas apmokėjimas už prekes ir paslaugas renginių metu, leidimas su vieta parkingo aikštelėje, apmokėjimas už knygas, straipsnius);

Socialinės paslaugos (socialinės paramos gavėjo identifikatorius, bendravimas internetu (paslaugų užsakymas, eigos kontrolė, dokumentų gavimas), lengvatinis maitinimas, kompensacijų gavimas);

Viešosios paslaugos (e-parašas, asmens identifikavimas kreipiantis internetu ("vienas langelis"));

Verslas (greitas apmokėjimas už prekes savitarnos kasose, prekių automatuose, nuolaidų taškai, atsisuntimas ir apmokėjimas internetu už muziką, filmus, žaidimus, naujienas, horoskopus ir t.t.) – preliminariais vertinimais vien Kaune galima virš 200 mln. Lt apyvarta.

Komunalinis (mokesčių mokėtojo identifikatorius).

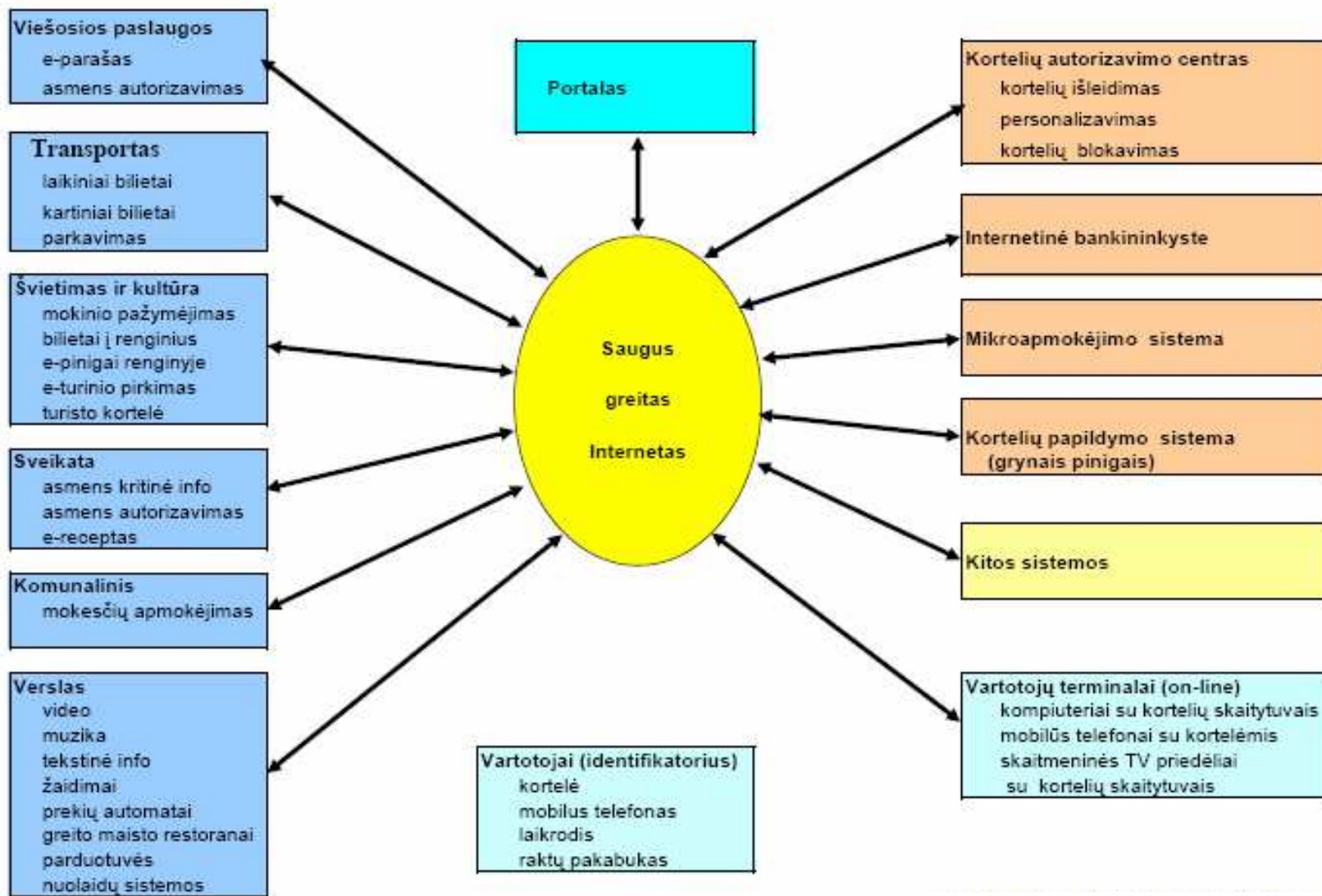
Kortelės struktūra

- ❑ Kortelės ID (gamyklinis, NFC pagal NFC standartą)
- ❑ Kortelės turėtojo informacija:
 - Vieša
 - Konfidenciali (tik savininkui įvedus PIN) – asmens kodas, pavardė, adresas, būtini vaistai ir t.t.)
- ❑ Nusipirktos „teisės“ (bilietas į teatrą, transporto bilietai, parkavimui vieta, e-receptas ir pan.)
- ❑ Nuolaidų taškų talpykla (įvairiems tiekėjams)
- ❑ e-pinigai
- ❑ Kita

Bendrosios technologinės sistemos

- ▣ **Portalas** – vienoje vietoje tvarkingai pateikiama visa aktuali informacija apie el. paslaugas ir jų gavimą;
- ▣ **Saugus plačiajuostis internetas**, apjungiantis paslaugų tiekėjus ir vartotojus;
- ▣ Internetinės **bankininkystės sistema**;
- ▣ **Kortelių autorizavimo centras** (kortelių išleidimas, personalizavimas, blokavimas);
- ▣ **Mikroapmokėjimo** (mažų sumų) sistema;
- ▣ Kortelių **papildymo grynais pinigais** sistema;
- ▣ Platus **vartotojų terminalų tinklas** (kompiuteriai su kortelių skaitytuvais, mobilūs telefonai su kortelėmis, skaitmeninės TV priedėliai su kortelių skaitytuvais).

Miestiečio kortelės schema

Technologinė platforma – atvira ir nepriklausoma nuo tiekėjų

Tarptautiniai standartai:

- ❑ European Citizen card standard CEN TC224 WG15
- ❑ European electronic transport ticketing standard IOPTA CEN TC224 WG11
- ❑ Information system architecture ISO 24014-1
- ❑ Card data elements format EN1545
- ❑ Cards and cards readers - ISO 18092 (covering 14443 A, B, Felica)
- ❑ System security - EAL4 and higher (ISO 15408)

Priemonių planas.I

Bendroji dalis:

▣ *E-verslo įvado įmonėms parengimas:*

- funkcinis modelis,
- nauda verslininkui ir vartotojui,
- reikalavimai dalyviams.

▣ *Potencialių e-verslo įmonių tyrimai*

▣ *Ekonominio modelio parengimas:*

- e-verslui reikiamos investicijos,
- bendrųjų paslaugų kainos,
- rekomenduotinos teikiamų paslaugų kainos.

▣ *Tipinių sutarčių paketo parengimas:*

- Bendrųjų paslaugų teikimas,
- e-paslaugų galutiniams vartotojams teikimas,
- e-paslaugų vartotojams,
- įrangos tiekėjams.

Priemonių planas.II

Technologinė dalis:

▣ *Specifikacijų parengimas:*

- Vartotojo identifikatorius e-erdvėje,
- E-paslaugų teikėjų aparatūrinė-programinė įranga,
- bendrųjų paslaugų teikėjų aparatūrinė-programinė įranga,
- duomenų apsikeitimo tarp e-verslo sistemos dalyvių protokolai,
- Saugumo užtikrinimo sistema.

▣ *E-verslo sistemos komponentų sertifikavimas:*

- metodikų parengimas,
- sertifikavimo įrangos įsigijimas,
- sertifikavimo laboratorijų įrengimas.

Priemonių planas.III

Pilotinis projektas:

▣ *Bendroji infrastruktūra:*

- vartotojų autorizavimas,
- mikroapmokėjimo sistema,
- kortelių papildymo sistema.

▣ *E-paslaugos:*

- e-turinio pardavimas,
- pardavimo automatai (kava, gėrimai, saldainiai ir t.t.),
- bilietai į renginius (kinas, koncertai, teatras ir t.t.),
- e-receptas,
- viešojo transporto bilietai.

Projekto tikslas –

didinti Lietuvos konkurencingumą e-paslaugų srityje

1. Didinti Lietuvos gyventojams teikiamų e-paslaugų kiekį ir įvairovę.
2. Padėti Lietuvos verslo įmonėms plėsti e-verslą, optimizuoti vykdomų projektų kaštus (e-bilietas, nacionalinė ID kortelė, pasas ir t.t.).
3. Stiprinti Lietuvos įmonių kūrybinį potencialą (naujų produktų kūrimas).

AČIŪ UŽ DĖMESĮ !

dr. Albinas Bačiliūnas

www.bmgconsulting.eu

a.baciliunas@bmgconsulting.eu

Tel. 8 611 46364